

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Raport z warsztatu nr 2

Diagnoza lokalnych zasobów i potencjału JST

zrealizowany na podstawie Umowy nr ZP/AO/15/2025 na potrzeby wypracowania założeń Standardów realizacji działań z zakresu transformacji energetycznej w MOF oraz opracowania ekspertyzy pt. Standardy realizacji działań z zakresu transformacji energetycznej w Miejskich Obszarach Funkcjonalnych (MOF)

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI

1. Informacje podstawowe
 2. Wnioski ze spotkania
 3. Podsumowanie
 4. Załączniki
- Prezentacja warsztatowa
Lista uczestników

INFORMACJE PODSTAWOWE

METRYCZKA WARSZTATU

Numer warsztatu: warsztat nr 3

Tytuł warsztatu: Warsztat diagnostyczny, przekrojowy, fokusowy

Data i miejsce: 19 stycznia 2026 r., UrbanLab Opole

Czas trwania: 4 godziny

Liczba uczestników: 16 osób

Profil uczestników: przedstawiciele gmin i powiatów

Prowadzenie/moderatorzy: Radostaw Kubaś i Alicja Żach

CEL WARSZTATU

Celem warsztatu było wspólne wypracowanie praktycznych standardów przygotowania diagnozy energetycznej w gminach, tak aby działania podejmowane w ramach MOF były spójne, porównywalne i skutecznie wspierały transformację energetyczną.

STRUKTURA WARSZTATU

1. WPROWADZENIE

- Przedstawienie się uczestników spotkania
- Cele projektu i spotkania

Kontekst projektu i wnioski z warsztatu nr 1

2. CZĘŚĆ WARSZTATOWA

- Zasady pracy podczas warsztatu
- Dyskusja na forum
- Praca indywidualna z Menti
- Praca w grupach

METODYKA I ORGANIZACJA PRACY ORAZ PRZEBIEG WARSZTATU

Warsztat składał się z czterech bloków organizacyjnych:

- Prezentacja wprowadzająca
- Dyskusja na forum
- Praca indywidualna w ramach trzech ćwiczeń z wykorzystaniem Mentimeter
- Praca w grupach

ZAKRES TEMATYCZNY ORAZ PRZEBIEG WARSZTATU

Warsztat nr 2 dotyczył tematyki prowadzenia diagnozy energetycznej w gminie i możliwych korzyściach ze współpracy w tym zakresie w ramach MOF.

Podczas części wprowadzającej omówiony został kontekst projektu i jego cele. Przedyskutowano trendy i wyzwania związane z transformacją energetyczną w Polsce, a także kwestie specyficzne dla gmin i miejskich obszarów funkcjonalnych. Rozważania te tym razem zostały poszerzone o wnioski z warsztatu nr 1.

Podczas części warsztatowej trzy kilkuosobowe grupy wzięły udział w symulacji procesu diagnozy energetycznej gminy – z wykorzystaniem siedmiu kart pracy zaplanowały i odtworzyły działania, które powinna wykonać gmina, aby diagnoza była kompletna i skuteczna. Celem tego ćwiczenia było zidentyfikowanie dobrych praktyk oraz trudności w przejściu przez kolejne etapy przedsięwzięcia.

WNIOSKI ZE SPOTKANIA

GŁÓWNE PROBLEMY I WYZWANIA

Kluczowym problemem gmin w prowadzeniu diagnozy energetycznej jest brak rzetelnej inwentaryzacji i wiedzy wyjściowej, w szczególności dotyczącej istniejących instalacji OZE i zużycia energii.

Gminy nie mają pełnego obrazu zasobów ze swojego obszaru, co utrudnia planowanie i podejmowanie racjonalnych decyzji. Istotnym wyzwaniem jest niewystarczające wykorzystanie istniejących, rozproszonych źródeł energii oraz koncentracja na budowie własnych instalacji zamiast współpracy i sieciowania potencjałów z innymi gminami i lokalnymi producentami. Brakuje wiedzy, w jaki sposób taką współpracę organizować, zwłaszcza w ramach klastrów i społeczności energetycznych.

Problemem pozostaje również organizacja procesu po stronie JST – działania, co nie jest charakterystyczne tylko dla obszaru energetyki, są często reaktywne. Często decyzje podejmowane są bez uprzednich analiz wykonalności, przy ograniczonych zasobach kadrowych i potrzebie rozsądnego gospodarowania finansowego.

KLUCZOWE BARIERY PRZEPROWADZENIA DIAGNOZY

Do głównych barier przeprowadzenia diagnozy energetycznej należą braki i niespójność danych, w tym brak dokumentacji technicznej starszych obiektów oraz trudności w pozyskiwaniu danych z zewnątrz. Nowe technologie, takie jak magazyny energii, dodatkowo zwiększają niepewność decyzyjną.

Istotną barierą organizacyjną jest często niejasny podział kompetencji, a w mniejszych gminach jednoosobowe zespoły, brak zastępowalności

kompetencyjnej („stanowiskowej”) oraz słaba współpraca międzywydziałowa. Gminy polegają głównie na wsparciu zewnętrznym, bez systemowego wykorzystania własnych kompetencji i wspólnego zaplecza doradczego na poziomie MOF.

WNIOSKI ZE SPOTKANIA

Niniejszy rozdział powstał na podstawie zestawienia z przeglądu kart pracy grup warsztatowych. Wnioski na potrzeby niniejszego raportu zostały sporządzone zgodnie ze strukturą kart pracy.

PRZYGOTOWANIE I PRZEBIEG PROCESU

Na podstawie analizy wszystkich kart pracy, według uczestników warsztatów w tej kwestii najważniejsze jest:

- Rozpoznanie zasobów kadrowych do dyspozycji spośród różnych wydziałów oraz instytucji gminnych
- Powołanie zespołu poprzez zarządzenie wóldarza, wskazanie zasad współpracy, podział ról oraz wyłonienie koordynatora prac
- Zaplanowanie i zebranie danych w jednolitym formularzu oraz ich standaryzacja
- Analiza danych

POZYSKIWANIE DANYCH I ANALIZY

Ten etap ćwiczenia potwierdził, że dane niezbędne do analiz w celu sporządzenia diagnozy energetycznej gminy są rozproszone.

W tym kontekście kluczowe dla standaryzacji są kwestie jednolitego w ramach jednego MOF np. formularza zapewniającego spójność danych na potrzeby ewentualnych analiz na poziomie ponadlokalnym i zaspokojenia potrzeby porównywalności danych.

Ponadto zdaniem uczestników warsztatu, na potrzeby zebrania danych od instytucji zewnętrznych, np. od operatorów systemu dystrybucyjnego warto wspólnie organizować się na poziomie ponadlokalnym. Wspólne zwrócenie się przez reprezentację MOF w imieniu kilku gmin może okazać się skuteczniejsze, a, jak określili to zebrani na spotkaniu, „duży może więcej”.

Przeciętna gmina dysponuje potencjałem do zbierania danych i prowadzenia analiz, spośród których część z nich najefektywniej będzie wykonać ze wsparciem, a część zlecić wykonawcy zewnętrznemu.

Jednym z wniosków uczestników warsztatu w tym kontekście była refleksja, że powtarzalne cyklicznie i stałe zadania/analizy JST powinny wykonywać i udoskonalać wewnętrznie, natomiast zasadne jest, żeby zadania doraźne i analizy wykonywane sporadycznie były zlecane ekspertom zewnętrznym.

INTERESARIUSZE I KOMUNIKACJA

Diagnoza sytuacji energetycznej w gminie opiera się na działaniach i decyzjach wielu grup interesariuszy, co oznacza, że jej rzetelne przygotowanie wymaga zaangażowania i współpracy z istotną częścią z nich. Przemysłane prowadzenie działań komunikacyjnych już na tym etapie, może w przyszłości profitować ograniczeniem ryzyk w fazie planowania i wdrażania działań z zakresu transformacji energetycznej.

Dobrze prowadzone działania komunikacyjne to nie tylko kontakt z interesariuszami zewnętrznymi, ale też usprawnienie komunikacji wewnętrznej w urzędzie i jednostkach gminnych, aby współpraca przebiegała efektywnie, a nie silosowo.

Przykładem koordynacji na poziomie MOF w zakresie relacji zewnętrznych wskazanym podczas warsztatów jest wspólna baza kontaktów, np. do ekspertów zewnętrznych.

WNIOSKI ZE SPOTKANIA

RYZYKA

Na podstawie przeprowadzonej symulacji procesu prowadzenia diagnozy gminnej grupy wskaźniki kluczowe ryzyka, które mogą się pojawić na różnych jego etapach, należą do nich np.:

- brak danych;
- brak wiedzy i kompetencji;
- braki kadrowe i brak współpracy projektowej w urzędzie;
- brak finansów na profesjonalne analizy;
- niewystarczająca współpraca;
- dezinformacja;
- opór społeczny;
- problemy z interpretacją przepisów;
- konflikt interesów operator vs. rozproszone instalacje.

SUGEROWANA ROLA MOF W PROCESIE DIAGNOZY

Zdaniem osób uczestniczących w warsztacie MOF – rozumiany jako instytucja reprezentująca gminy MOF – może pełnić rolę lidera merytorycznego i koordynatora, zapewniającego spójność podejścia do diagnozy energetycznej w gminach. Istotnym elementem tej roli jest sieciowanie kompetencji, w tym tworzenie bazy ekspertów, zapewnienie wsparcia doradczego i szkoleniowego oraz wypracowywanie i upowszechnianie dobrych praktyk.

Jednocześnie MOF może działać jako przedstawiciel, mediator i pośrednik w relacjach z interesariuszami zewnętrznymi, pełniąc rolę wspierającą wobec gmin, ukierunkowaną na podnoszenie jakości i porównywalności diagnozy na poziomie całego obszaru funkcjonalnego.

PODSUMOWANIE

Kluczowym elementem przyszłych standardów powinno być ujednoczone podejście do diagnozy energetycznej, obejmujące inwentaryzację zasobów, zbieranie i analizę danych oraz jasne określenie ról i odpowiedzialności w procesie. Brak wiedzy wyjściowej oraz niespójność danych zostały zidentyfikowane jako podstawowe bariery, które standardy powinny systemowo eliminować.

Warsztat potwierdził również potrzebę uwzględnienia w standardach mechanizmów współpracy i sieciowania potencjałów, w szczególności w zakresie wykorzystania istniejących, rozproszonych źródeł energii oraz współpracy pomiędzy gminami i lokalnymi producentami. Standardy powinny promować podejście integracyjne, zamiast koncentracji na budowie indywidualnych instalacji w każdej gminie.

Istotnym obszarem standaryzacji jest także organizacja procesu po stronie JST, w tym wymóg prowadzenia analiz wykonalności przed podejmowaniem decyzji inwestycyjnych, rozróżnienie zadań realizowanych wewnątrz i zleczanych na zewnątrz oraz zapewnienie minimalnego poziomu kompetencji instytucjonalnych. Rola MOF powinna zostać jasno określona jako funkcja wspierająca – lidera merytorycznego, koordynatora i pośrednika, odpowiedzialnego za spójność działań i transfer wiedzy.

Zidentyfikowane ryzyka – od braków danych i kompetencji, przez bariery organizacyjne, po opór społeczny i problemy komunikacyjne – wskazują, że standardy działań transformacyjnych powinny obejmować nie tylko aspekty techniczne, lecz również komunikację, edukację i zarządzanie ryzykiem. Wypracowanie takich standardów stanowi naturalny kolejny etap procesu i punkt odniesienia dla

dalszych warsztatów, analiz oraz wdrażania działań transformacyjnych w Miejskich Obszarach Funkcjonalnych.

KONTAKT Z WYKONAWCĄ

email:

rkubas@cdotpoint.com
azach@cdotpoint.com

adres korespondencyjny:

ul. Rolna 155A
02-729 Warszawa

numer telefonu:

+48 604 58 59 60
+48 783 40 50 59

strona internetowa:

www.cdotpoint.com